

אריה רזניק

”פסלי אריה רזניק” / הארץ / 30.8.63

אלבום התצלומים של פסלי אריה רזניק כולל מבחר מפסליו שנוצרו בתקופה של 20 שנה (1942-1962). עשרים השנים האלה, שהטביעו חותם של התפתחות מסחררת כמעט באמנות הישראלית, אינן משתקפות ביצירתו של אריה רזניק כההליך של מהפכה ושינויי ערכים פלסטיים. אפילו דומה שליד עבודותיו של פסל זה מקבלות השנים האלה את משמעותן הדינאמית דווקא משום שכל יצירתו נעוצה בתקופה שלפניהן ושייכת למסורת פיסולית שהיום מתייחסים אליה כאל עבר. אמנם עבר שתרם רבות להתפתחויות האמנותיות של היום, אך בכל זאת עבר. תפיסתו הפיסולית של אריה רזניק יונקת מהפיסול האירופי של שלהי המאה ה-19, פיסול שבראשו עמדו פסלים כמאיול ואוגוסט רודן. גם כאשר בצרפת עצמה כבר נשבו רוחות אחרות וחדשניות, המשיכו במרכזים אחרים ללמד באקדמיות השמרניות יותר את אותה תפיסת פיסול עצמה, שנחשבה מודרנית במחצית השנייה של

המאה ה-19 בצרפת. אריה רוניק, שלמד בווינה מאז שנת 1926, ספג את האווירה הזאת ובפסליו חלה תזווה מועטה בלבד מאותו סגנון שהוקנה לו בשנות לימודיו. יש גם לזכור שבמרכז אירופה, באוסטריה ובגרמניה, הודגש הצד הרגשני לעומת הצד הצורני יותר מאשר בצרפת עצמה ודבר זה ניכר גם בפסלי אריה רוניק. הקומפוזיציות פשוטות לגמרי ועוסקות בהצבת נפחים כלליים בצורה "הרמונית" זה ליד זה. הטיפול אינו מדגיש את החומריות, ואפילו מנסה לטשטש לעיתים. הדגש מושם על הצד "הרגשי" של הנושא - צד המועבר ע"י הבעת פני האדם המשמש נושא, או ע"י עצם ההנחה של דמויות חיות בפוזזה זו או אחרת. גישה זו, שמהרבה בחינות היא רומנטית במהותה, טבעי לה שתהיה נוחה לביטוי בפסלי חיות שבהם יודגש הדמיון לחוויות אנושיות. נושא אהוב על אריה רוניק כ"אמהות", יכול להיות מועבר כשהדמויות המשמשות נושא הן אם וילדה או אילנה ועופר. אופיינית, איפוא, לפיסולו של אריה רוניק היא הנטייה לנסות למסור רעיון יסודי כ"אהבה", "אמהות" ודומיהם ע"י פיסול חיות. אם נקפיד ונבדוק, אפשר יהיה אפילו לטעון שמכמה בחינות נוחות יותר חיות למסירת הרעיון, מאחר ששום פסל של חיה לא ייפגם אם פני החיה הם סתמיים, בעוד שפסל דמות אדם, שאותו אנו מכירים ביתר דיוק וערים לרגשות המשתקפים בפניו, עלול בהחלט להיפגם כאשר פני האדם המשמש נושא הם סתמיים. ניתוח כזה חרוף, איפוא, פגם בחלק מפסלי אריה רוניק: כאשר מובע הרעיון ע"י דמויות אנושיות, כפופה הג'סטטה של הדמות לרעיון, והפנים, שבדרך כלל קל לנו יותר להבחין בדקויות הרגשות המתבטאים בהם, נשארים סתמיים ולעיתים אפילו מתקתקים. מידת האהבה שבה מטפל אריה רוניק בפסלי החיות, יש בה משהו מדבק, עד שלעתים אפשר להתעלם מהפותרונות הפורמאליים השגרתיים שבפסליו ולהציץ לסתר האידייליה הרגשנית, המשמשת נושא חוויתי מרכזי לכלל יצירותיו של פסל זה.